

Česká školní inspekce

Jihočeský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Volary, okres Prachatice

384 51 Volary, U Nádraží 512

Identifikátor školy: 600 062 970

Termín konání inspekce: 10. – 13. květen 2004

Čj.:	g6 1058/04-2038
Signatura:	kg5cx103

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení ve školním roce 2003/2004:

- personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v německém jazyku na 1. - 2. stupni a v matematice, informatice, chemii, přírodopisu, výtvarné výchově, hudební výchově na 2. stupni vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v německém jazyku na 1. - 2. stupni a v matematice, informatice, chemii, přírodopisu, výtvarné výchově, hudební výchově na 2. stupni vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v německém jazyku na 1. - 2. stupni a v matematice, informatice, chemii, přírodopisu, výtvarné výchově, hudební výchově na 2. stupni vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola je příspěvkovou organizací. Součástí školy jsou školní družina, školní klub a školní jídelna. Škola poskytuje základní vzdělávání a výchovu mimo vyučování. Základní vzdělávání je ve školním roce 2003/2004 poskytováno 537 žákům, pro které je otevřeno 24 tříd. Školní družinu navštěvuje 75 žáků, školní klub je tvořen sedmi zájmovými kroužky. Zřizovatelem právního subjektu je město Volary. Výuka je realizována podle schváleného vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 upraveného dokumentem čj. 25 018/98-22.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Německý jazyk vyučují na 1. stupni dva vyučující kvalifikovaní pro daný stupeň školy. Po řadu let se dále vzdělávali v různých jazykových kurzech a seminářích pro učitele a získali potřebné jazykové a zejména výukově-metodické znalosti a dovednosti. Společně s jejich delší pedagogickou praxí a také zkušenostmi se jedná o velmi dobré personální podmínky pro první etapu jazykového vzdělávání. Na 2. stupni vyučují celkem čtyři vyučující. V současné době má škola dvě mladší kvalifikované učitelky a zkušeného učitele s neязыkovou aprobací. Na výuku jazyka se připravoval dalším vzděláváním, je předsedou předmětové komise. Tým učitelů němčiny doplňuje nekvalifikovaná začínající učitelka. Chybí jí hlubší jazykové vzdělání včetně teoretických i praktických znalostí, dovedností a zkušeností z oblasti metodiky výuky. Přirozeným způsobem úspěšně zvládá komunikaci se žáky, a to i ve skupinách se žáky s poruchami učení a chování.

Hudební výchovu na 2. stupni školy vyučuje kvalifikovaná učitelka s tříletou pedagogickou praxí. Je dobrou klavíristkou, dostatečně uplatňuje své odborné znalosti. Výtvarná výchova je vyučována v 6. ročníku kvalifikovanou učitelkou bez výtvarné aprobace. Prokázala výtvarnou zkušenost a schopnosti pro vedení výuky předmětu. V dalších ročnících vyučuje kvalifikovaná učitelka pro 1. stupeň základní školy. Má dostatečnou pedagogickou praxi a výrazné výtvarné schopnosti a zkušenosti. Je sama výtvarně činná, její práce jsou vystaveny na chodbě u výtvarné pracovny. Odborně spolupracuje s pedagogy výtvarného oboru ZUŠ Volary.

Chemie a přírodopis jsou vyučovány třemi učiteli s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro základní školu. Aktivně využívají vzdělávací nabídky, ověřují prakticky využitelnost různých organizačních forem práce, ve svém oboru působí také mimo školu v oblasti ekologie. Odbornost iniciativně využívají při vyhledávání vhodných pomůcek, učebnic a činnostních metod učení.

Výuku matematiky a informatiky zajišťuje šest učitelů. Všichni splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti.

Ve školní družině pracují tři vychovatelky, splňují požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilost. Na vedení zájmových útvarů školního klubu se podílejí učitelé. Součástí nabídky zájmové činnosti je i náboženství.

Výchovná poradkyně je plně kvalifikována pro svoji činnost. Zkušenosti získané specializačním studiem výchovného poradenství využívá i v publikační činnosti, spolupracuje s učiteli při řešení výchovných problémů.

Organizace činnosti a provozu školy je zpracována písemně. Řád školy navozuje potřebu systémové a týmové spolupráce v organizačních činnostech i v oblasti pedagogické orientace. Podněcuje tvořivé hledání v rámci přijatého vzdělávacího programu. Sdružuje závazná ustanovení pro žáky a pracovníky školy, která jsou definována nejen z pohledu vyhlášky o základní škole, ale i práv dětí a metodických doporučení ministerstva školství k ochraně dětí před negativními vlivy a návykovými látkami. Důležitou součástí řádu školy jsou pravidla pro použití výchovných opatření a povinnosti jednotlivých pedagogických pracovníků. Dalšími součástmi jsou řady odborných učeben, školní družiny, školní jídelny. Učitelé a žáci jsou s jejich obsahem prokazatelně seznamováni. K přenosu informací slouží nástěnky, písemná sdělení nebo osobní jednání s pracovníky.

Správci odborných kabinetů koordinují řešení materiálních a technických problémů. Metodické sdružení učitelů se člení podle odbornosti, zabezpečuje přípravy žáků na soutěže, olympiády, sportovní a kulturní akce. Systém vedení zaměstnanců je založen na motivační, informační a poradní činnosti ředitele školy a jeho zástupců. Plán rozvoje školy vychází z místních podmínek, navazuje na dosažené výsledky, dále je rozvíjí. Cíle školy jsou rovnoměrně zaměřeny na výchovu, vzdělávání, prevenci negativních jevů a spolupráci školy s veřejností. Důraz je kladen na tolerantní přístup k žákům a důslednost ve výchovném působení. Výchova žáků podporuje vytváření vhodných postojů - úctu k rodině, hodnotám, vztah k přírodě, městu, národu. Důležitou úlohu má osobní příklad učitelů, projev pomoci, porozumění, ocenění snahy, odmítání negativních jevů. Kontrolní a hospitační činnost je zajištěna. Výsledky jsou s pracovníky projednávány. Využívání přijatého vzdělávacího programu je sledováno prostřednictvím hodnocení a sebehodnocení dosažených výsledků. Pedagogické rady jsou pravidelně svolávány. Sledují kvalitu výchovně vzdělávací činnosti školy. Odborný a profesionální růst je podporován nabídkou dalšího vzdělávání. Škola aktivně využívá nabídky akreditovaných vzdělávacích kurzů.

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti školy jsou velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Německý jazyk nemá samostatnou jazykovou učebnu. Výuka probíhá v běžných třídách. Na 1. stupni jsou velmi pěkně a účelně vybavené, včetně audiovizuální techniky. Na 2. stupni jsou učebny prostorově i esteticky vyhovující, bez trvalejšího umístění pomůcek pro jazykovou výuku. Žáci 4. – 9. ročníku mají novější učebnice s pracovními sešity schválené MŠMT pro vzdělávací program Základní škola s novým německým pravopisem. V každé hodině byl k dispozici přenosný magnetofon s nahrávkami k učebnici. Ty jsou spolu s četnými kopírovanými texty, kartičkami a obrázky nejvíce využívány. Dále byly využity menší starší slovníky a německé časopisy.

Výuka matematiky probíhala v kmenových učebnách. Jsou dostatečně prostorné, světlé, vybavené starším nábytkem pouze jedné velikosti, který nezohledňuje tělesnou výšku žáků. Informatika se vyučovala ve dvou odborných učebnách. V rámci programu Internet do škol byla vybavena nová učebna jedním učitelským a deseti žakovskými počítači nepřetržitě připojenými k internetu. Učebna je dostatečně prostorná, vhodně osvětlená, vybavená odpovídajícím nábytkem. V další prostorné učebně jsou starší počítače propojené sítí, televizor a zpětný projektor. Použité židle nemají stavitelné zádové opěrky. Žáci mají v době mimo vyučování přístup k osobním počítačům v zájmovém útvaru výpočetní technika. Pro matematiku jsou ve škole k dispozici základní pomůcky a ucelené řady učebnic. Učitelé využívali vlastní učební texty a pomůcky. Výukové programy se nepoužívaly. V hodinách informatiky žáci pracovali s okopírovanými materiály. Vhodné učebnice a odbornou literaturu měli k dispozici vyučující.

Chemie a přírodopis jsou vyučovány v samostatných odborných učebnách. Vybavení audiovizuální technikou, pomůckami, obrazy a dalšími názornými materiály je optimální. Výrazně se projevuje zájem a snaha vyučujících o získávání různorodých názorných pomůcek, jejich využívání ve výuce a vystavování ve třídě. Laboratorní práce, skupinové učení a individuální činnostní formy učení žáků ve škole pod vedením učitelů jsou materiálně velmi dobře zajištěny

Hudební výchova je vyučována ve světlé, prostorné odborné učebně s množstvím nástěnných obrazů a názorných materiálů. Soubory obrazových materiálů o významných skladatelích různých historických období jsou v zasklených vitrínách umístěny i na chodbě vedle učebny hudební výchovy. Žákům a učitelce jsou k dispozici potřebné učební pomůcky, klavír, notová tabule, učebnice, zpěvníky, poslechová aparatura s výběrem CD i hudební časopisy. Pouze výběr rytmických a melodických nástrojů pro tvorbu doprovodu a instrumentální činnosti žáků je skromnější.

Odborná učebna výtvarné výchovy je velmi dobře vybavena. Je prostorná, světlá. Jsou zde sklupné lavice, žáci mohou používat i malířský stojan. V učebně jsou účelně nainstalovány skříňky a vitríny pro výtvarné materiály a práce žáků. Vedle učebny je kabinet s pomůckami, grafický lis a odborná knihovna. Prostředí učebny je z praktického i estetického hlediska vhodné a podnětné pro výtvarné činnosti.

Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti školy byly hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací program

Škola používá platné učební dokumenty Základní škola čj. 16 847/96-2 upravené čj. 25 018/98-22. Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou zpracovány individuální vzdělávací programy. Zvýšená pozornost je věnována chování žáků a jejich orientaci v životních hodnotách. Škola poskytuje žákům péči a ochranu před negativními vlivy. Škola má jasně stanoveny základní cíle výchovně-vzdělávací práce, které napomáhá zapojení žáků v zájmových aktivitách (ekologie, zeměpis, chemie, výpočetní technika, matematika, pohybové hry, výtvarné a hudební činnosti, náboženství).

Vzdělávací program školy je realizován v souladu s údaji v rozhodnutí o zařazení do sítě škol.

Dokumentace školy zachycuje průkazně průběh vzdělávání, výchovy a využívání osnov přijatého vzdělávacího programu. Učební plán a týdenní časové dotace pro výuku povinných předmětů jsou plněny podle rozvrhu hodin.

Výuka je v souladu s učebními dokumenty přijatého vzdělávacího programu.

Využívání učebních osnov je zpracováno v tematických plánech jednotlivých předmětů. Probírané učivo je zaznamenáno v třídních knihách. Průběžná kontrola dodržování vzdělávacího programu základní školy je zajištěna. Poradní a konzultační funkci plní pedagogická rada.

Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

Rozvrh školy a školní řád zabezpečují realizaci výchovně-vzdělávacího procesu v odpovídajících psychohygienických podmínkách. Řády odborných učeben upravují podmínky provozu školy s ohledem na bezpečnost žáků a ochranu zařízení školy. Rodiče jsou seznamováni s průběhem a podmínkami vzdělávání individuálně nebo společně při schůzkách rodičů s učiteli. Výuka povinných předmětů je doplněna nepovinnými předměty a zájmovými útvary. Osobnost žáků je rozvíjena v rozšiřujících činnostech projektového typu, např. kulturní vystoupení, sportovní soutěže, olympiády. V těchto nabídkách je podchycen zájem žáků o vytváření školních tradic a reprezentaci školy. V oblasti volitelných předmětů převládá zájem o jazyky a informatiku.

Organizace výchovně-vzdělávací práce je funkční, odpovídá schopnostem žáků a jejich věkovým zvláštnostem.

Škola zajišťuje výchovné poradenství. Dokumentace vedená výchovnou poradkyní a celková koncepce její práce odpovídá náročným požadavkům na individuální přístup k žákům a ochranu osobních údajů před zneužitím. Kvalifikaci, kterou získala studiem výchovného poradenství spojuje se didaktickými zkušenostmi z výuky občanské výchovy. Tyto koncepční přístupy publikovala v pedagogickém sborníku Raabe. Pro žáky má připravené zajímavé aktivity, které rozvíjejí jejich sebepoznání a komunikaci o jejich životních hodnotách a osobních cílech. Činnost výchovné poradkyně je plánovitě zaměřena na metodické a informační působení, preventivní a diagnostickou funkci školy v oblasti vývojových poruch učení nebo chování. Výchovná poradkyně organizuje individuální porady s rodiči při řešení vzdělávacích a výchovných problémů žáků. Poskytuje přímou pomoc žákům se vzdělávacími a výchovnými problémy, podává návrhy na vyšetření v pedagogicko - psychologické poradně, poskytuje vyučujícím pomoc při zpracování individuálních výukových plánů. Spolupracuje s vedením školy a protidrogovým koordinátorem na vytváření výchovných a protidrogových programů a v oblasti prevence sociálně-patologických jevů. Součástí práce výchovné poradkyně je pomoc žákům a jejich rodičům při volbě povolání. Jednotlivé aktivity jsou dokumentovány. V zápisech z pedagogických rad je zřejmé, že předkládané návrhy na výchovná opatření jsou projednávána. Hlavním cílem je zlepšování výchovně-vzdělávacího procesu a spolupráce s rodiči.

Výchovné poradenství významně přispívá ke zkvalitnění výchovně-vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v německém jazyce

Výuka byla sledována na 1. stupni školy ve čtvrtém a ve dvou třídách pátého ročníku, dále na 2. stupni v šestém až devátém ročníku u všech vyučujících tohoto předmětu.

Při plánování výuky vycházejí všichni vyučující z jednotné řady učebnic schválených MŠMT ČR pro vzdělávání program Základní škola. Pomůckou pro přípravu učitelů jsou zpracované ročníkové tematické plány učiva zaměřené převážně pouze na jeho gramatickou složku. Využíváním učebnic je však zajištěno probírání potřebných jazykových témat a dalšího osnovami stanoveného učiva i jeho návaznost v rámci jednotlivých ročníků. Součástí přípravy na jednotlivé hodiny je zpracování vlastních pomůcek k aktivizaci žáků, opakování a procvičení učiva. Učitelé v přípravě zohledňují také individuální vzdělávací potřeby žáků.

Na 1. stupni vyučují předmět dva kvalifikovaní vyučující pro příslušný stupeň základní školy s dostatečnou pedagogickou praxí. V německém jazyce a v metodice jazykové výuky se v uplynulých letech průběžně vzdělávali. Získali velmi dobrý odborný základ a dovednosti potřebné pro úspěšné plnění vzdělávacích cílů první etapy jazykového vzdělávání žáků. Na 2. stupni předmět vyučují dvě kvalifikované učitelky s příslušnou jazykovou aprobací a kvalifikovaný učitel s nejazykovou aprobací. Má delší pedagogickou praxi i zkušenosti s výukou jazyka, rovněž se dále vzdělával (v letošním roce vyučoval pouze v 9. ročníku). Je předsedou předmětové komise. V 8. a 9. ročnících vyučuje také začínající nekvalifikovaná učitelka. Ve sledovaných hodinách bylo učivo podáváno jazykově správně. Z hlediska úrovně plnění stanovených komunikativních cílů výuky byly u vyučujících zaznamenány rozdíly v míře a kvalitě uplatnění jazykového projevu a v účinnosti metod vedoucích k rozvíjení jazykových dovedností žáků (s nižší efektivitou především nekvalifikovaná učitelka).

Výuka probíhá v běžných učebnách, jazykovou učebnu škola nemá. Na 1. stupni byly v pěkně upravených a vybavených třídách (televize s videem, mapy aj.) účelně využívány magnetické tabule, radiomagnetofon, učebnice a další pomůcky sloužící k efektivnímu procvičování učiva a k jazykovým hrám. Na 2. stupni nebyly ve třídách (kromě všeobecné mapy Evropy) umístěny žádné jazykově podnětné pomůcky. Kladem bylo pravidelné využívání přenosného magnetofonu s nahrávkami k učebnici (vydání z roku 2000 s novým německým pravopisem), pomůcek k procvičování učiva (kartičky, kopírované texty nebo texty zpracované na PC). V rámci tématu bylo zaznamenáno využití mapy, německého časopisu a slovníku.

Ve sledované výuce na 1. stupni učitelé dostatečným využíváním němčiny a motivačních podnětů navozovali potřebnou jazykovou atmosféru. Častějším střídáním forem práce, jazykových činností a účelným využíváním pomůcek vytvářeli příznivé podmínky k osvojování jazykových znalostí a dovedností žáků. Poskytovali jim dostatečný prostor a potřebný čas k pochopení a procvičení učiva. Byli přiměřeně důslední i nároční. Pouze při osvojování správné výslovnosti a čtení s přirozenou intonací se projevil dílčí nedostatek. Výrazným kladem byla činorodá až radostná atmosféra, zájem a aktivní zapojení žáků do výuky. Ve vzájemné komunikaci s vyučujícími a navzájem (využití práce ve dvojicích) získávali žáci celkově dostatek podnětů pro rozvoj komunikativních dovedností. Prokázali i dobré výsledky, např. v pohotovosti a plynulosti ústního vyjádření, porozumění slyšenému textu. V dostatečné míře bylo zařazováno psaní i čtení. Výkony žáků byly průběžně hodnoceny, což mělo i příznivý motivační účinek. Nebylo zařazeno společné závěrečné zhodnocení hodin.

Také na 2. stupni byla ve většině sledovaných hodin dobře navozována cizojazyčná atmosféra, bylo pamatováno i na procvičení výslovnosti. Vedle celkově převažující frontální formy výuky s dominantní rolí vyučujícího byly zařazovány práce ve dvojicích i samostatné úkoly. Formami poslechu (projev učitele a zejména nahrávky k textům) byli žáci dobře vedeni ke schopnosti porozumět slyšenému projevu. Hovorové situace podporující ústní projev, případně reakce na otázky, byly rovněž zařazovány, i když celkově v menší míře (to platí také o čtení, případně o volném písemném projevu). Ústní projev části žáků postrádal větší samostatnost, čtení plynulost a lepší výslovnost. K méně efektivním stránkám v části sledované výuky patřila taková struktura hodiny, která preferovala procvičování mluvnického učiva bez návaznosti na aktuální jazykové téma (komunikativní cíl). Učitelé probíranou látku dostatečně procvičovali a opakovali, tempo výuky bylo pro většinu žáků přiměřené. Dle možností se některým žákům věnovali individuálně. Ti se do výuky zapojovali převážně aktivně, stanovená pravidla komunikace a jednání respektovali. Učitelé je průběžně častěji hodnotí, mají celkově dostatek podkladů pro klasifikaci. Většinou měli dostatečnou zpětnou vazbu o úrovni pochopení či zvládnutí daného konkrétního úkolu. K účinným motivačním podnětům, zvláště ve vyšších ročnících, patří reálná možnost uplatnění němčiny v praxi.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v německém jazyce měly celkově velmi dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání v matematice a informatice na 2. stupni

Výuku sledovaných předmětů zajišťuje 6 učitelů. Všichni splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Vzhledem k nepřítomnosti 1 vyučujícího proběhly hospitace u 5 z nich. Kvalitu výuky příznivě ovlivnil jejich zájem o vyučovaný obor a odborná erudice. Učitelé při plánování výuky navzájem spolupracují. Zvolené výukové cíle odpovídaly standardům základního vzdělání i možnostem a schopnostem žáků. Výuka probíhala podle tematických plánů, které jsou v souladu s platnými učebními plány a osnovami.

Výuka matematiky byla většinou podpořena vhodně volenými pomůckami. Žáci používali učebnice a doplňkové kopírované materiály. Efektivitu výuky informatiky zvyšovalo dělení tříd na 2 skupiny, které se pravidelně střídají v moderně vybavené a ve starší učebně. Vyučující vhodným naplánováním učiva omezili nepříznivý vliv jejich rozdílného technického a programového vybavení.

Učitelé řídili výuku s ohledem na aktuální složení tříd a náročnost probíraného učiva. Neopomínali úvodní seznámení s tématem a průběhem hodiny, závěrečné shrnutí a zhodnocení společné práce. Frontální metody práce (výklad prokládaný řízeným rozhovorem a samostatná práce) byly vzhledem k obsahu učiva převážně vhodné. Jen ojediněle byla zařazována kooperativní výuka. Vnitřní diferenciací s ohledem na různý stupeň schopností a možností žáků byla využita minimálně. Učitelé vedli žáky k vyvozování nových poznatků nebo ověřování teoretických znalostí. Při výkladu nové látky postupovali v logických krocích, jejich pokyny byly jasné a srozumitelné. Jednotlivé úkony si žáci procvičovali na předem připravených úkolech. Během samostatné práce se vyučující věnovali jednotlivcům. Ve všech sledovaných hodinách bylo učivo uváděno věcně správně a ve vazbě na dříve osvojené vědomosti a dovednosti. Učitelé vedli žáky k pečlivosti a k získávání správných pracovních návyků. Tempo výuky bylo přizpůsobeno úrovni žáků. Na procvičení nových poznatků byl ponechán dostatek času.

Vyučujícím se dařilo žáky vhodně motivovat a vytvořit příznivou pracovní atmosféru. Motivačně působily i s rozmyslem vybírané příklady, návaznost na probrané učivo, používané pomůcky, aktualizace učiva a zadávání problémových úkolů. Žáci byli vedeni k správným pracovním návykům, bylo rozvíjeno jejich logické myšlení a představitost.

Pravidla stanovená pro práci v hodině byla žáky respektována. Učitelé se vyjadřovali věcně a logicky správně. Velká pozornost byla věnována rozvoji komunikativních schopností žáků. Atmosféru při výuce pozitivně ovlivňoval klidný a vstřícný přístup vyučujících k žákům.

Převážně kladné hodnocení práce zvyšovalo žákům sebedůvěru. Menší pozornost byla věnována jejich vedení k sebehodnocení a sebekontrolě. Průběžné slovní hodnocení práce žáků podporovalo jejich aktivitu. Vyučující je dokázali povzbudit k další činnosti.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice a informatice byly velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v chemii a přírodopisu

Odborná a pedagogická způsobilost vyučujících byla plně využita k přípravě výuky a jejímu zabezpečení v souladu s osnovami předmětu. K výuce chemie a přírodopisu slouží odborné učebny. Jejich vnitřní vybavení včetně zásobení kabinetů pomůckami má velmi dobrou úroveň. Materiální podpora výuky vycházela z používání učebnic, testů, nástěnných obrazů, modelů, periodické tabulky, audiovizuální techniky, demonstračních a žákovských pokusů

Vyučovací metody byly ve všech sledovaných hodinách zaměřeny na správnou orientaci žáků v teoretických i praktických složkách učiva. V průběhu výuky byly využívány prostředky

frontálního výkladu, skupinové práce, samostatné práce žáků, soutěže, pozorování, činnostní práce s učebnicemi, laboratorní práce žáků.

Motivace byla spojována s omezováním množství informací sdělovaných výkladem a nahrazováním receptivní výuky samostatnou prací žáků s učebnicemi, pokusy, vedením záznamu, hledáním, pozorováním a následným sdělováním vlastních myšlenek. Významným zdrojem motivace byly zejména postoje vyučujících, jejich vztah k problematice předmětu, zájem o žáky a jejich uplatnění ve výuce i praktickém životě. Aktivita žáků se nejvíce projevila v hodinách, kde byl výklad využíván jen v nezbytné míře jako motivační, organizační a hodnotící prostředek.

Opakování pamětných znalostí v úvodu hodin bylo většinou krátké a funkční. Neubíralo čas potřebný k práci s novým učivem, ve kterém byly obsaženy další možnosti k používání předchozích znalostí v návaznosti na nové úkoly.

Ve sledovaných hodinách byly činnostní formy učení navozovány nejčastěji třemi postupy, které se lišily různou mírou vlivu školy na rozvíjení kompetence žáků učit se učit.

Základní varianta spočívala ve využívání členitého výkladu. Vyučující seznámil žáky vždy jen s částí učiva a následně je vedl k jeho samostatnému písemnému zpracování, porovnání s názorem nebo jinému využití v návaznosti na praxi a životní orientaci. Tím docházelo ke střídavému vnímání učiva sluchem, zrakem, motorickými činnostmi (zápisy, nákresy, ukazování). Fáze poslechu žáky nepřetěžovaly, protože se střídaly s fázemi zpracování učiva a pozorování názoru.

Druhá používaná varianta vycházela rovněž z principu členitého výkladu, který měl informace plánovitě rozdělené do několika dílčích myšlenkových celků. Podle charakteru jednotlivých částí zde navíc docházelo k výraznějšímu střídání rolí a směru komunikace přímo při práci s novým učivem. Některé části výkladu zajistil vyučující spolu s odpovídajícím zpracováním a názorným doprovodem. S vybranými částmi nového učiva se žáci seznamovali samostatně, např. z učebnice, pokusu nebo jiného názoru. Vytvářeli si vlastní formu záznamu a svoje výsledky sdělovali učiteli.

Nejvyšší míra činnostního učení byla zajištěna v hodinách, ve kterých byla žákům formou laboratorní práce, skupinové činnosti, soutěže nebo testu svěřena práce s větším učebním celkem. Cílem bylo vyhledávání a vysvětlování nových informací v učebnicích nebo individuální opakování učiva a laboratorních technik. Zde docházelo nejen k rozvoji individuálních schopností žáků učit se přímo ve škole pod vedením učitele, ale i k reálnému prožívání osobních vztahů v rámci společné práce a jejího vyjádření slovem, písmem, obrazem, činem.

Pozornost žáků podporovalo časté střídání verbálního zpracování informací s neverbálními komunikativními prostředky (zápisy, nákresy, názor). Při činnostním učení byly dialekticky využívány protikladné účinky zvolených pedagogických metod a biologické aspekty učení. Projevované výsledky vzdělávání byly úměrné možnostem žáků kombinovat svoje dispozice k vidění, slyšení, mluvení v kooperaci s motorikou ruky.

Podpora rozvoje schopností žáků učit se pod vedení dospělých byla plně využita v návaznosti na materiální a personální podmínky spolu s pedagogickými cíly přijatého vzdělávacího programu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v chemii a přírodopisu byly hodnoceny jako vynikající.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v hudební výchově

Výuka byla sledována ve třech třídách 6. – 8. ročníku.

Plánování a příprava výuky zajišťují základní kontinuitu výuky na 2. stupni školy z hlediska osnovami stanovených témat o hudbě a zařazování hudebních činností (pěveckých, rytmických, poslechových apod.). Předmět vyučuje kvalifikovaná učitelka s krátkodobou pedagogickou praxí. Dobře uplatňuje své znalosti, dovednosti hry a doprovodu písní na klavír i pěvecký projev.

Plnění výchovných a vzdělávacích cílů předmětu účinně podporuje mimořádně podnětné i esteticky působivé prostředí specializované učebny. Je světlá a prostorná, takže umožňuje zařazování různých činností a velmi dobře vyhovuje i z psychohygienického hlediska. Žáci již na chodbě a pak ve třídě oslovují nástěnné přehledy o hudbě, hudebních skladatelích, nástrojích symfonického orchestru a další. Učitelka a žáci využívají klavír, notovou tabuli, drobné rytmické nástroje, poslechovou aparaturu s dostatečným výběrem CD. Výběr nástrojů pro instrumentální činnosti žáků je však celkově skromnější. Pro každý ročník je využívána novější učebnice hudební výchovy, zpěvníky, ve třídě jsou k dispozici hudební časopisy.

Ve struktuře sledovaných hodin bylo patrné rozčlenění na část převážně naukovou a část věnovanou hudebním činnostem. Poněkud chyběly výraznější úvodní motivační podněty, případně aktivizující hudební projev žáků, vyvažující místy příliš „naukovou“ část hodiny. Bylo zaznamenáno, že žáci jsou systematicky vedeni k osvojování elementárních hudebních pojmů, vytvářejí si základní přehled z oblasti evropské (artificiální) hudební kultury, znají současnou, především zábavnou hudební produkci – její styly a rytmické projevy (např. „rap“, „punk“). Žáci dokáží různé hudební pojmy stručně vysvětlit nebo charakterizovat. K plnění tohoto cíle jsou využívány i vhodné metody k opakování učiva. Na druhé straně byly, většinou dostatečně, zařazovány zpěvní a rytmicko-instrumentální činnosti. Učitelka správně provádí základní pěveckou přípravu žáků. Ti prokázali i schopnost základní orientace v notovém zápisu melodického průběhu známé písně. Zdařile byla využita jednoduchá instrumentální „hudební hra“ s pentatonikou v kontextu zmínky o neevropské hudební kultuře (vhodně i vzhledem k přítomnosti žáka vietnamské národnosti). Při provádění některých hudebních činností chyběla jejich lepší příprava, efektivnější využití nástrojů a důslednější provedení pro dosažení ještě výraznějšího výchovného účinku.

Učitelka žáky vcelku zdařile motivovala zařazováním jim blízkých hudebních témat, oblíbených písní i prováděnými hudebními činnostmi. Žáci s učitelkou i navzájem (např. při skupinové aktivitě) dobře komunikovali a se zájmem spolupracovali, respektovali stanovená pravidla. Většinou ústní hodnocení činnosti žáků bylo prováděno v průběhu hodin, známkami byly ohodnoceny např. zadané tematické „referáty“, případně testy znalostí. Opomíjena není péče o pěvecky talentovanější žáky, které učitelka úspěšně připravuje k účasti v žákovských pěveckých soutěžích.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v hudební výchově měly celkově velmi dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve výtvarné výchově

Výuka byla sledována u dvou učitelek ve třech třídách 6. – 8. ročníku.

V tomto školním roce vyučovala v 6. ročníku kvalifikovaná učitelka bez aprobace pro výtvarnou výchovu. V plánování a přípravě se poněkud jednostranněji zaměřila na kresbu a malbu, v menší míře byla zařazena i práce s materiálem, případně kombinovaná technika. Zvolená témata a výtvarné náměty odpovídaly zájmu a úrovni představ žáků 6. ročníku.

Ve vyšších ročnících vyučovala kvalifikovaná učitelka pro 1. stupeň základní školy se zaměřením na výtvarnou výchovu. Výtvarné tvorbě se sama aktivně věnuje (její zajímavé práce byly vystaveny na chodbě u učebny výtvarné výchovy), je v odborném kontaktu s výtvarným oborem Základní umělecké školy ve Volarech. Výuka v 7. – 9. ročníku vychází z obsahově, a v daném případě i graficky, příkladně zpracovaného tematického plánu. Obsahuje základní vzdělávací a výchovné cíle, určuje tematické celky a výtvarné techniky (kresba, malba, grafika, modelování, kombinované techniky) a doporučené výtvarné materiály. Témata jsou vhodně rozčleněna do jednotlivých ročních období.

Také pro výtvarnou výchovu má škola prostornou, světlou učebnu dostatečně vybavenou i umělým osvětlením. Žáci zde dle potřeby využívají sklopné lavice a malířský stojan. Měli dostatek výtvarných materiálů i potřebné pomůcky, využili i „Lexikon výtvarného umění“. V učebně jsou účelně instalovány skříňky a vitríny pro výtvarné materiály a práce žáků. Výhodou pro učitele je vedlejší kabinet s pomůckami (mj. grafický lis) a s odbornou knihovnou. Celé prostředí učebny je z praktického i estetického hlediska vhodné a podnětné pro výtvarné činnosti. Inspirující výtvarné představy vzbuzuje i výstavka výtvarných prací na chodbě podél učebny. Výtvarnou pracovní nevyužívali žáci 6. ročníku.

Pro organizaci výuky je výhodou dvouhodinový blok zařazený v šestém a pak v osmém a v devátém ročníku. Jsou tak podpořeny příznivé psychohygienické podmínky pro jednotlivé fáze výuky a zpracování výtvarného úkolu. Většina žáků využila daný čas efektivně. Ve sledované výuce zdařile proběhly úvodní motivační fáze k danému tématu s potřebným objasněním odborných pojmů a pracovního postupu. Všichni žáci měli dostatek možností pro komunikaci se spolužáky a s vyučujícími, prostor pro uplatnění osobitého přístupu k danému úkolu. Vyučující se žáky komunikovali velmi trpělivě, kultivovaně a citlivě. Prokázali porozumění pro různou míru manuálních a výtvarných schopností žáků a poskytovali jim odbornou radu a pomoc. Až na výjimky, např. žáci s poruchami chování, se všichni žáci do práce se zájmem zapojili. Řada z nich prokázala dobré pracovní návyky, manuální schopnosti, výtvarnou představivost až osobitost projevu. Závěrečné společné zhodnocení výsledku motivačně vhodně podpořilo jejich snažení i dosažený výsledek a tím umocnilo i výchovné vyznění výuky. O dosahovaných výsledcích svědčí i množství pěkných, tematicky i výtvarně zajímavých prací žáků, z nichž mnohé esteticky kultivují prostředí školy.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve výtvarné výchově měly velmi dobrou úroveň.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Výsledky vzdělávání zjišťované školou jsou pravidelně hodnoceny na pedagogických radách. Účinnost vzdělávání je hodnocena podle aktivit žáků ve škole i mimo vyučování. Všestranný rozvoj žáků je ověřován v mimoškolní činnosti, soutěžích, olympiádách a školních projektech. Kvalita poskytovaného vzdělávání je hodnocena podle vztahu žáků ke škole, spolužákům, respektu k místnímu prostředí a přírodě. Výsledky vzdělávání jsou srovnávány s projeveným zájmem žáků o volbu povolání. Efektivita vzdělávání je hodnocena také podle chování žáků ve škole a na veřejnosti. Této oblasti je věnována náležitá pozornost. Pochvaly, ocenění nebo upozornění na nevhodné chování a problémy ve vzdělávání jsou projednávány na pedagogických radách. Rodiče jsou prokazatelně seznamováni s výsledky vzdělávání zjišťovanými školou.

Celkové hodnocení průběhu vzdělávání a výchovy.

Přijatý vzdělávací program byl efektivně rozvíjen ve všech sledovaných předmětech, průběh vzdělávání a výchovy měl velmi dobrou až příkladnou úroveň. Vybavení školy učebními pomůckami, učebnicemi i audiovizuální technikou umožňuje realizovat zvolený vzdělávací program v plném rozsahu.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Údaje uvedené v rozhodnutí MŠMT ČR čj. 27 578/01-21 o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané dne 29. 10. 2001 s účinností od 15. 10. 2001 jsou v souladu s údaji uvedenými ve zřizovací listině vydané městem Volary dne 26. ledna 1993 s platností od 1.1. 2003, včetně dodatků.

Škola se zúčastňuje soutěží v sólovém zpěvu a ve zpěvu skupin žáků (duo, trio, kvarteto žáků). V okresním kole letošní soutěže „Jihočeský zvonek“ (2004) získali žáci ZŠ Volary několik předních míst a ve třech případech i postup do krajského kola (sólo, duo a pěvecké kvarteto žáků).

Pro talentované žáky a zájemce z řad žáků ZŠ jsou vytvořeny ve Volarech velmi příznivé podmínky dané již tradičně velmi dobrou spoluprací ZŠ a ZUŠ. Hudební obor v ZUŠ Volary navštěvuje celkem 120 žáků ze ZŠ. Pěvecký sbor ZUŠ tvoří cca 35-40 žáků. Učitelé ZŠ zde navíc vyučují kromě sborového zpěvu také hru na klavír, elektronické klávesové nástroje a pěveckou hlasovou průpravu. Výtvarný obor ZUŠ navštěvuje celkem 68 žáků docházejících do ZŠ ve Volarech.

Vybraní žáci se zúčastňují okresní soutěže v konverzaci v německém jazyce (v letošním roce 2 žáci). V kategorii I. A se žákyně ZŠ Volary umístila na 5. místě (účast 8 žáků), v kategorii II. A na 10. místě (účast 11 žáků).

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Učební plán školy ve školním roce 2003/2004
2. Rozvrh hodin ve školním roce 2003/2004
3. Třídní knihy 2003/2004
4. Třídní výkazy a katalogové listy pro školní rok 2002/2003, 2003/2004
5. Zápisy z pedagogických rad pro školní rok 2003/2004
6. Řád školy ve školním roce 2003/2004
7. Docházkový sešit školní družiny 2003/2004
8. Evidence žáků školní družiny 2003/2004
9. Organizační řád platný pro školní rok 2003/2004
10. Dokumentace výchovného poradenství 2003/2004
11. Výroční zpráva o činnosti školy 2002/2003
12. Výkaz o základní škole Škol (MŠMT) V 3-01 podle stavu k 30. 9. 2002
13. Zřizovací listina, vydaná Městem Volary dne 26. ledna 1993
14. Dodatek ke zřizovací listině příspěvkové organizace ze dne 2. 2. 1993
15. Dodatek č. 2 ke zřizovací listině Základní školy Volary ze dne 25. 3. 1996
16. Dodatek č. 3 ke zřizovací listině Základní školy Volary ze dne 27. 4. 2000
17. Dodatek č. 4 ke zřizovací listině Základní školy Volary ze dne 30. 10. 2001
18. Rozhodnutí MŠMT ČR čj. 27 578/01-21 o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané dne 29. 10. 2001 s účinností od 15. 10. 2001
19. Výsledková listina okresního kola soutěže v německém jazyce 27. 1. 2004
20. Výsledková listina okresního kola soutěže Jihočeský zvonek 20. 4. 2001

ZÁVĚR

- *Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti školy jsou velmi dobré. Pozitivem je osobní iniciativa vyučujících při realizaci přijatého vzdělávacího programu. Učitelé využívají poznatky z akreditovaného vzdělávání. Při volbě pedagogických metod a forem práce je podporováno samostatné učení žáků ve škole. Je rozvíjena jejich dovednost zpracovávat informace slovem písmem obrazem a činem. Přístup k žákům je altruistický, cílem je zdravá vyrovnaná osobnost. Učitelé podporují rozvoj žáků také v rámci mimoškolní činnosti, důraz je kladen na osobní vzor a příklad.*
- *Materiálně - technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti základní školy mají velmi dobrou úroveň. Výrazná péče je věnována vybavení kabinetů, učeben a výběru vhodných učebnic. Výpočetní technika je využívána k výuce žáků i ke zpracování dokumentace školy. Vybavení školy učebními pomůckami, učebnicemi i audiovizuální technikou umožňuje využívat zvolený vzdělávací program v plném rozsahu.*
- *Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy měly výraznou převahu pozitiv. Jako příkladné byly hodnoceny ve výuce chemie a přírodopisu. Velmi dobrá byla výuka informatiky, matematiky, německého jazyka, výtvarné a hudební výchovy. Učivo základní školy bylo vhodně využíváno k vytváření znalostí a dovedností žáků. Ke komplexní péči o výchovu žáků a jejich životní orientaci příkladně přispívá výchovné poradenství. Přijatý vzdělávací program byl efektivně rozvíjen ve všech sledovaných předmětech.*

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jana Dostálová	.....
Členové týmu	Mgr. Jindřich Bešťák	.....
	PaedDr. Eva Klasová	.....

Další zaměstnanci ČŠI Marie Jozová, Zdena Smotlachová

Ve Strakonících dne 17. června 2004

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 24. 6. 2004

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Jaroslav Šiman	.....

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, ČŠI Strakonice 386 01, Smetanova 533. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrá
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
MÚ Volary 384 51, Náměstí 24	2. 7. 2004	1065/04

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.